

Домбровська С.О.

к.е.н.,

*старший викладач кафедри фінансового
менеджменту та фондового ринку,
Одеський національний економічний університет,
м. Одеса*

ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ ПІДТРИМКИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

Дослідження фінансових інструментів розвитку суб'єктів підприємницької діяльності має вагомое значення для підтримки стабільного функціонування в умовах сучасної економічної невизначеності. Дане дослідження відображає проблему фінансування, з якою стикаються підприємці в глобалізованому світі, де конкуренція значно загострюється, а доступ до фінансових ресурсів стає все більш складнішим. Це питання набуває особливої актуальності у світлі динаміки малого та середнього бізнесу, значною мірою обмеженого у можливостях залучення капіталу.

Дефіцит фінансових ресурсів може виступати перешкодою для інновацій, масштабування і забезпечення конкурентоспроможності на ринку. У сучасних умовах конкурентного середовища глобалізованого світу та швидкого технологічного функціонування актуальність фінансових інструментів підтримки розвитку підприємництва надзвичайно висока, адже встановлення можливих та альтернативних джерел фінансування, програм державної підтримки та іноземних інвестицій дозволить прискорити ефективність розвитку бізнесу.

Зауважимо, що банківські кредити все ще залишаються найпоширенішим джерелом фінансування для бізнесу: Україна може відзначитися великою кількістю комерційних банків, які пропонують різноманітні кредитні програми з різними строками погашення та процентними ставками. Державні банки можуть надавати підприємствам пільгові кредити під пільговий відсоток, і переважно такі кредити спрямовані на підтримку підприємств у стратегічно важливих галузях (серед яких сільське господарство, ІТ-сфера, розвиток інфраструктури).

У 2024 р. Уряд України продовжує програму доступу малого та середнього бізнесу до пільгових кредитів під 5-9% річних. Ключовими змінами у 2024 р. стануть: розширення кола бізнесів, які можуть брати участь у програмі; підвищення максимальної суми кредиту до 5 млн грн; спрощення на етапі подачі заявок [1].

На даний момент українські банки активно надають фінансування малим та середнім підприємствам, використовуючи диверсифіковані фінансові послуги, вони також можуть отримати кредитні лінії на оборотні кошти, інвестиційні кредити для реалізації проєктів та модернізації, а також мати можливість рефінансувати раніше отримані кредити.

Деякі державні банки надають гарантії та субсидії малим та середнім підприємствам для полегшення кредитування. Крім того, до їх послуг входять валютні операції, управління ліквідністю, операції зі смарт-грошима та іншими фінансовими інструментами. Банківські фінансові установи також можуть надавати поради щодо фінансового планування та управління ризиками для малих та середніх підприємств.

Наразі в програмі «Доступний кредит 5-7-9» беруть участь 45 банків із загальною вартістю укладених контрактів 260,2 млрд грн. Серед комерційних банків лідерами програми є ПУМБ і Райффайзен Банк Аваль, які профінансували малий бізнес на загальну суму 56,7 млрд грн.

Лізинг є альтернативою традиційним кредитам, особливо для придбання основних засобів, таких як обладнання, транспортні засоби та нерухомість. До переваг лізингу відносяться: доступ до активів без великих початкових витрат, гнучкі умови надання грантів і державні програми підтримки, які пропонуються різними грантовими програмами підтримки.

Уряд України запустив державну програму підтримки малих і середніх підприємств за допомогою безповоротних грантів, широко відому як «єРобота», яка базується на схемі грантового фінансування, що надає невеликі гранти для відкриття нового бізнесу або розвитку існуючого, надає субсидії фермерам на створення або розвиток садівництва, ягідництва, виноградарства та тепличного господарства, а також для створення або розвитку переробних підприємств, фізичним особам, які створюють або розвивають власні підприємства.

Найпопулярнішою програмою малих грантів для відкриття нового бізнесу або розвитку вже існуючого є програма «Власна справа». Загалом протягом 2023 р. на отримання малих грантів для започаткування чи розвитку бізнесу за програмою надійшло 15 673 заявки на загальну суму 3,645 млрд грн, з яких малих грантів вирішено надати 4 044 отримувачам на суму 961 млн грн.

Фінансову підтримку українським компаніям надають міжнародні організації та міжнародні фонди, такі як ЄБРР та Світовий банк у формі позик, грантів та технічної допомоги для проєктів у різноманітних галузях, включаючи інфраструктуру, енергоефективність та сільське господарство.

Краудфандинг є відносно новим, але популярним способом фінансування бізнесу. Підприємці можуть залучати кошти від великої кількості людей через спеціалізовані платформи. В Україні є кілька краудфандингових платформ, які дозволяють залучати фінансування для різних проєктів.

Використання фінансових інструментів може допомогти створювати інноваційні продукти, розширювати ринки збуту та посилювати економічний потенціал країни.

Список використаних джерел

1. Офіційний сайт КМУ. Уряд переорієнтовує програму «Доступні кредити 5-7-9%» на інвестиційні цілі. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/uriad-pereorientovuie-prohramu-dostupni-kredyty-5-7-9-na-investytsiini-tsili-nadiia-bihun> (дата звернення 23.09.2024 р.)